

פרוטוקול מס' 22/ד

מישיבת ועדת הפנים

ביום ט' בשבט תשט"ו - 1.2.1955 בשעה 8.35

- נ ו כ ח י מ : חברי הועדה:
- נ. חת - יו"ר
 - ע. אסף
 - ש. הלל
 - א. כלפון
 - ח. מבורי-כהן
 - מ. סנה
 - א. פרי
 - ב. קמין

- מוזמנים :
- מר יוסף וייץ - יו"ר ועדת המסנה לשמות ישובים
 - מר א. אלמליח - חבר ועדת המסנה לשמות ישובים
 - מר י.א.אריכא - חבר ומזכיר " לשמות ישובים
 - מר ב"צ אשל - מרכז ועדת השמות הממשלתית

חבר הכנסת בן-אשר

מר הנגבי
מר סילברסטון

- סדר היום :
1. שמיעת נציגי ועדת השמות הממשלתית בענין חוק אנצו-סירני.
 2. הסדר הדיון בחוק איגוד ערים.

היו"ר נ. חת:
לפני שנשמע את אשר בפני נציגי ועדת השמות הממשלתית אני רוצה להודיע כי הטיור יתקיים ביום א' 13,2. התכנית: אור-יהודה, טועצה אזורית באר-טוביה, עירית מגדל אסקלון ומועצה מקומית מגדל-אסקלון.

1. שמיעת נציגי ועדת השמות הממשלתית בענין חוק אנצו-סירני.

מר י. וייץ:
ועדת השמות היישובים דנה בשאלת שינוי שם הישוב. טרובים היו הדיונים בסאלות דומות, כי רבים הם האנשים היקרים שכן הראוי להציב להם יד וטם, אולם הכלל הנקוט בידי הועדה מאז קום המדינה אשר לתת ליישובים השונים שמות החסרים צליל עברי. אנו משתדלים, על כן, תמיד, לסמור מצד אחד על מהות האדם, אולם מצד שני גם על הצליל העברי. ידעתי את אנצו סירני. הכרתיו אישית. אני מוכן לתמוך בשתי ידי על דברי ההערכה של חבר הכנסת בן-אשר, אולם השאלה איננה זאת. השאלה היא: אם יש צליל עברי לשם זה אם אין, אם יש להכניס שם כזה לספת הארץ אם לא. הועדה ראתה הכרח לסמור על הכלל הנקוט בידה ולא לפתוח פרצה כדי לא להפוך את ספת ישראל לא לדבר הטעיד על סיווג גלויות, אלא על קיבוץ גלויות. על כן החליטה ועדת השמות פה אחד לקרא את היישוב בשם "נצר-חיים". ועדת מסנה זו של ועדת השמות היישובים הביאה את ההחלטה בפני ועדת השמות המלאה שגם היא תסכה בהחלטה זו. בבוא הערעור מצד היישוב עצמו ומאנשים

צדדיים - לא מצאנו לנחוץ לעיין בערעורים אלה, אלא לאחר שיו"ר הכנסת עצמו פנה אלי בענין זה. הוא שאל: אם נכון יהיה שועדת הסמות תבחון בעצמה את הדבר הזה ותשובה את החלטתה, או מוטב - שהכנסת תחוקק חוק. קראתי לישיבת ועדת הסמות הישוביים. השתתף בישיבה זו ד"ר בירן המכהן כיו"ר סלימת הועדה. הוחלט, שאין ועדת הסמות יכולה לסטות מן העקרון שנקטה בו במסך 7 שנות קיום הפדינה. ואם רוצים חברי הכנסת לסנות את הדבר ולראות בישוב זה מקרה יוצא מן הכלל - מוטב שיהיה עלינו לחץ מן הכנסת האוסר סמקרה זה הוא מקרה סיוחד בטינו ואין לראות בו תקדים.

יש ביכולתנו לסתור את דבריו של חבר הכנסת ליבנה ואת דבריו של חבר הכנסת בר-רב-האי. אנחנו תומכים בכל לבנו בהוצאתו המקיפה והיפה של חבר הכנסת בן-אסד.

אם תחוקק הכנסת חוק סיוחד על קריאת שנות נדמה לי, כי ועדה זו תתפטר. אינני חושב שיהיה זה לתועלת הענין אם הועדה תספיק לכהן בתפקידה בהרכבה זה. יושבים בוועדה היסטוריונים גיאוגרפים, ארכיאולוגים ואנסי מעשה. וועדה כזאת היא תמיד הרבה יותר חזקה מכל ועדה סטטלית אחרת. הכנסת לא תוכל לחוקק חוק הסתיר לקרוא לישובים בסמות שאין להם צליל עברי. אינני חושב שתצטח טובה, על כן, טחקיט חוק זה.

לאחר הדיון בכנסת הישיבה ועדת הסמות שפירת ההנהגה. על כן לאחר הדיון אסרתי לחברי כי אני, כיו"ר הועדה, מוכן להביא הצעה האוסרת: לאחר הלחץ הסיוחד ולאחר שמיעת חוות דעת של 33 חברי כנסת יש לראות בדבר זה מקרה יוצא מן הכלל שאין בו כדי לשמש תקדים, ואין בדבר זה כדי להחליש את מעמדה של ועדת הסמות להיפך, יש בזה כדי לחזק עוד יותר את מעמדה. אם תקבל ועדת הסמות הישוביים את העמדה הזאת, יש להניח כי גם סלימת ועדת הסמות תקבל את הדבר.

טר. מ. מלסליח : גדולתו של המיש שלכולנו הוא יקר וחמדה מצאנו את ביטוייה בדברי חבר הכנסת בן-אסד מעל גסת הכנסת. מולם הימלה מעמדה לפנינו היתה שאלה עקרונית: האם רוצים אנו להפוך את מפת ישראל למפה של שנות לועזיים אם לא. מסדתנו היתה: לאחר את המפה הישראלית ששנות לועזיים, וזהו העקרון שעמד לפנינו סיום קום ועדת הסמות, כי לנו גדול סוייצמן, ובכל זאת הנצחנו את שמו בשם "בן-חיים" או "כפר הנביא". מפילו לגויים קראנו בשמות עבריים.

אם יש ברצונה של הכנסת לסטות מעקרון זה - תחוקק חוק, ואנו נביא את הדבר לפני הסלימה שלנו שתחליט אם יש מקום להספיק בעבודה אם לא. אם תסטר מן העקרון תהפכו את מפת ישראל למלאת שנות לועזיים. לא פעם החלטנו לוותר על סכומים גדולים שרצו לתת לנו תורמים שונים מפרה"ב כדי להנציח את שמם, מולם לא חפצנו לתת שם לועזי ליישוב זה או אחר בארצנו.

נכון שהכנסת סובידינית להחליט בענין זה, מולם בעקבות החלטתה נראה אם יש עוד מקום לעבודתה של ועדה זו אם לא.

היו"ר ג. ג. חת : יש לקבל, לפי דעתי, הצעתו של טר וייץ. נכון שיש לטנוע תקדים, אבל ישמש מקרה זה תקדים. אם תחליט ועדת הסמות לאחר דיון לקבל הצעתו של טר וייץ - יקחו חברי הכנסת את הצעתם חזרה.

ע. מוס : אני רוצה לשאול: מהו היסוד החוקי והמשפטי של עבודת ועדת הסמות?

ח. סגורי-כהן : סת' בוסד כפר טרוטן, האם לפני קום ועדת הסמות? האם ישמרון הוא שם עברי?

ח. בן-גוריון :
לפי דעתי הגיע הזמן לחוקק חוק בעניני ועדת השטות. ועדת השטות עובדת ועבדה עד כה על יסוד פקודה אדמיניסטרטיבית, ופקודה אדמיניסטרטיבית בענין זה טפס עם היא טובה במקרה של ערעור.

נוסף על ועדת סינויים יש לשנות גם ועדת ערעורים. וזאת מעיר אני לגוף המצב החוקי.

לעצם הענין. אני בעד חוק לא רק סתוך הכרח שלם יגונה. אלא לעם הנצחת שם אלה שקדשו והקריבו את נפשם, וכדאי ויפה לעיות זאת דרך אקט סמלית.

אני רואה בזה גם ערך חינוכי רב. זכות זו של עדה היא זכות טיוחדת ואין להשוותה לזכות של עסקנות ולזכויות אחרות. אם בלך לנוער היהודי בארצות הברית, לנוער היהודי המתגולל לא נוכל עוד לבנות אליו בשם א.ד. גורדון או ברל כצנלסון, נוכל לבנות אליו רק בשם אלה שהקריבו את נפשם להען הטדינה. על כן רואה אני בזה גורם חינוכי. המפה היא גורם סחנך. ואין אנו יכולים ללכת אל הנוער העברי בשם חיים. עלינו ללכת בשם אנצו סירני.

אני טפקס עם הועדה לא תיתן הודעה לאחר שיתקבל החוק למיין היא שתנגדת לקבלתו. בלאו הכי יהיה צורך לחוקקו, ומוטב קודם מאשר אחר-כך. הנטיגה של הועדה היא טטוכנת יותר. טוב יותר אם מאמר הועדה, שעטדתה כבר נקבעה, אך מכיון שחברי הכנסת חושבים אחרת אין היא שתנגדת לחוק בענין זה, ובל תעמיד את הדבר כתנאי להתפטרות. זה לפי דעתי מוצא טוב יותר לוועדה הן טבחינת הפרטיג"ה שלה והן טבחינת המטורת שלה.

הי"ר ג. א. :
לא הייתי מציע לוועדת הפנים לעשות ולהפוך את הדבר לבטייה עקרונית. אין צורך להעביר דברים עקרוניים אם אפשר לבצעם בדרך טעשית.

ע. א. :
אני רוצה להטסיך את הרעיון של חבר הכנסת בן-אשר ולהתנגד לו. גם חבר הכנסת בן-אשר לא היה טגיע לכלל הצעת חוק סירני אילו רצה להעביר את הדבר כחוק כללי לגבי כל אנשי המחרת. המדובר כאן בענין טפציפי ואנדיגידואלי. כוונתו לא היתה על ידי חוק סירני ליצור תקדים לגבי אנשים טטוגו. אני טקבל את דברי טר וייץ. ההצעה שהוצעה לנו הולטת את הענין.

טר י. וייץ :
לשאלה בדבר כפר טרוטן. כל נשכח כי המדובר היה בושיאה של ארצות הברית. נאלצנו לקבל את הדבר, מולם אין להביא טכאן ראיות, כי בנידון זה היינו אנוטיים.

מיני טקבל את דברי חבר הכנסת בן-אשר באשר לגורם החינוכי שיש בדבר. להיפך, אם ניתן ליישוב את השם "נצר-חיים" יהיה בזה משום גורם חינוכי רב יותר, כי הנטתו והתעטולה יש בהם כדי לעורר את דמיונו של הילד.

אני חושש שהיוצאים טן הכלל יביאו עלינו ריב ומחלוקת, ועל כן נכון הוא הכלל הנקוט בוועדת השטות. לדעתי אין צורך בחוק. ועדת השטות פועלת יפה ומקובלת על הצבור. היא נוש את בקשיים. אין צורך גם בוועדת ערעורים. המבנה הוא די טטובך בלאו הכי. ניתנת מפילו ההזדמנות ליישובים הינונים לתת את הטכרותיהם במקרה שאין הם טוכניים לקבל את השם הניתן להם. כל שם עובר למעשה שלט קריאות. כל הסדר חוקי יטבך יותר ויותר את הענין. מיני מוסר שלא יהיה צורך בחוק לעולם ועד, מולם גינתיים - אין צורך בו. אני טבקס טחבר הכנסת בן-אשר להוריד את הצעתו מעל סדר היום, ואני מציע לוועדת הפנים לקבל את הצעתי.

טר א. אלטליח :
אני טבקס מי"ר ועדת הפנים להטציא לנו את הפרוטוקול הזה. לצעדי טתעלטיים אהם טגורם חשוב אחד, והוא:

יש בארץ יהודים שסינייהם נגרסות בקראת שמות לועזיים. כל נסלא את
מפת הארץ בשמות לועזיים.

עליכם לדעת כי אין אנו מלא ועדת
מלנה. יהיה עלינו להביא את אשר דובר כאן בפני ישיבת המליאה של
ועדת השמות. אם יכפו עלינו הר כגיגית - נראה מה תהיה עמדתנו.
אנו נביא את הדבר בפני המליאה. המליאה חרן בנידון ותביא את
מסקנותיה.

ח. בן-מטר:

אני מציע כי הניסוח ייעשה
בהשתתפות יו"ר ועדת הפנים ואחד

מהחברים שמצביעו בעד החוק.

לאחר שתנוסח ההודעה אני מציע כי
יו"ר ועדת הפנים יודיע מעל במת הכנסת את ההודעה הזו ל ועדת השמות,
כדי שייכנס הדבר ל"דברי הכנסת".

היו"ר ב. חת:

נדמה לי כי הפרוצדורה הנכונה תהיה
זו הנוגעת למציעי החוק לקחת את החוק
בחזרה. איני יודע אם יש מקום להודעה מעל במת הכנסת, מולם על כך
נחשוב לאור ההתפתחויות.

ברור שיש מקבל ועדת השמות הממשלתית
הצעתו של מר וייץ - לא נציע אנו הצעת חוק. אם תתקבל ההצעה לא
ניכנס לעצם הענין וגם ההודעה לא תהיה לגבי עצם סתן שמות, אלא
לפני מקרה זה בלבד.

2. איגוד ערים

סעיף 14

היו"ר ב. חת:

המושג "תחום שיפוטו של האיגוד" אינו
ברור, כי קודם לכן לא דברנו כלל על
תחום שיפוטו של האיגוד. עלכן חשבנו שכן הראוי להוסיף לסעיף 8 סעיף
קטן האומר, כי תחום שיפוטו של האיגוד הוא שטחן של הרשויות המקומיות
המאוגדות בו.

כן החלטנו, להוציא מן החלק הראשון
המדבר על האיגוד את ענין "הרכב מוסדותיו" ולהעבירו לחלק השני המספל
במוסדות האיגוד.

לסעיף קטן 2 יש להוסיף "תקופת
כהונתם של חבריה" כי עיקר הכוונה לא לתקופת כהונתה של המועצה, אלא
לתקופת כהונתם של חברי המועצה.

ב. קסין:

אני מוכן לקבל את ההצעה האומרת להכניס
סעיף נוסף לסעיף 8 המגדיר את "תחום
השיפוט של האיגוד" מולם לא מוכל בשום פנים לקבל את ההצעה הקודמת
את תקופת כהונתה של המועצה עם תקופת כהונתם של חבריה. עלי לתת למועצה,
הוא המוסד העיקרי בכל איגוד, אפשרות של קיום, ואין לקשרה להחלטה זו
או אחרת של רשות מקומית. כי על ידי החלטה מעין זו יהיה ביכולתה של
רשות מקומית מסוימת לעכב את עבודתה של המועצה כולה. כי אם תקשרו
את המועצה בנציג זה או אחר הרי שגם לא יהיה נציג זה במועצה - יהיה
בזה כדי לפסול את חוקיותה. במקרה של בחירות צריך והכרחי לאפשר למועצה
לסלוח את נציגה החדש ובל ייצג אותה אדם שנשלח על ידי המועצה המקומית
הקודמת.

היו"ר ב. חת:

ברור כי על נציג אחד לפחות לייצג את
המועצה המקומית. זאת כבר הבטחנו בסעיף
אחר. מולם חשוב יותר לדבר על תקופת כהונתם של חברי המועצה מאשר על
תקופת כהונתה של המועצה, כי הרי היא מורכבת מיליחי המקומות ומנציגיהם.
מולם אם לאחר הבחירות לא נשלח נציג חדש - יש לאפשר לנציג הקודם
להמשיך לשבת באיגוד אם כי אין הוא מייצג עוד את המועצה המקומית שלו.

מ. סנה:

אני מציע: (א) תחום שיפוטו של האיגוד,
תפקידיו ומסכויותיו. ובזה די.

ב) "תקופת כהונתה של המועצה, תפקידיה ומסמכיותיה". את כל השאר

יש למחוק.

ע. אסף: אני מציע להיטבע בכלל מהמוסג "תחום שיפוט" ולהסתפק במקום זה בפירוש שמות הרשויות המקומיות הכלולות באיגוד.

צריך שיהיה ברור שאין החברות באיגוד אישיות. רשמית רשות מקומית מסוימת להחליף את נציגה. הדבר הזה צריך להיות ברור כדי שלא יהיה מקום לאי-הבנות.

מר רוטנברג: יש להכניס את המלים "תחום שיפוט". במקרה של צורך להפקיע שטח מסויים ולדחוק טעם את רגלי הבעלים הרי יש צורך בחוק מסויים ויש מקום להכניס מלים אלו.

אני מציע להסתפק פחות ב"תחום האיגוד". מר סילברסטון:

לדברי חבר הכנסת אסף אני רוצה להעיר, כי טובתחם נציגותה של כל רשות מקומית כבר בטעיף 7 ואין מקום לחזור על כך כאן. טעיף 7 אומר, שלכל רשות מקומית יהיה לפחות נציג אחד במועצת האיגוד.

אני מציע במקום "דרך מינויים" לכתוב "דרך בחירתם של חבריה". ח. מזורי-כהן:

אני מציע להסתפק ב"דרך הרכבתה". היו"ר נ. חת:

ה ו ח ל ט

לקבל הצעתו של יו"ר הועדה להוסיף טעיף קטן (2) לטעיף 8.

לקבל את הצעתו של מר סילברסטון "תחום האיגוד" במידה והדבר מבטא את רצון חברי הועדה.

להעביר את המלים לבטעיף (1) "הרכב מוסדותיו" לטעיף (2).

הסתייגות לחבר הכנסת טבה הטבקס למחוק את החלק השני של הטעיף.

היו"ר נ. חת: אשר לחלק השני. מר סילברסטון, מר הנגבי ואני נסחנו את הטעיף כך: "דרך הרכבתה של המועצה...". אין מקום כאן ל"בחירה או מינוי" על כך כבר דברנו. כן יש להוסיף לטעיף זה "תקופת כהונתם של חבריה".

הטעיף יהיה בנוסח זה: "דרך הרכבתה של המועצה, תקופת כהונתה ותקופת כהונתם של חבריה, תפקידיה ומסמכיותיה של המועצה ושל חבריה ושל מוסדות האיגוד האחרים במידה שיהיו". כל זה צריך להיות בצו הסקים את המועצה.

ה ו ח ל ט

לקבל את הטעיף הזה.

הסתייגות לחבר הכנסת טבה.

ס ע י פ 15

הינו"ר נ.ח.מ.:
גם כגון אנו מציעים לא "הקמת ועדות"
אלא "דרך הקמת ועדות, דרך מייגויים
של העובדים, דרך צירופם וכו'". יש לקבוע את דרך המייגוי ולא את
המייגוי עצמו.

ס. סנה :
אני מציע להסתפק אך במיני טעיפלים
והם:
(א) חילוקי דעות בין הרשויות המקומיות
המאוגדות במייגוד לבין עצמן יבוררו בטועצה. וזכות ערעור יסודה לכל
רשות מקומית לפני ועדת הפנים של הכנסת.

(ב) חילוקי דעות בין הרשויות המקומיות
לבין המייגוד יוכרעו על ידי ועדת הפנים של הכנסת.

ה צ ב ע ה

סעיף 15 - נתקבל.
המתיגות לחבר הכנסת סנה

ס ע י פ 16

ה צ ב ע ה

סעיף 16 - נתקבל.

ס ע י פ 17

הינו"ר נ.ח.מ.:
האם לא יותר נכון להעביר את ענין
הפירוק לסעיף 15?

סר דומנגרג :
לא תמיד אפשר לדאוג מראש את צורת
הפירוק.

ב. סטיון :
כיום מקדשנו טעיפלים דביח וזמן רב
להקמת המייגוד, כן יש להקדיש זמן רב
לצורת הפירוק. בעיית פירוק המייגוד אינה בופלת בחייבותה טבעית
הקמתו. יש להקדיש לכך מחיבה רבה, כדי שייצעה במייגודים של פגיעה.

ועוד, כל הזמן נטינו להבטיח את
זכויות הרשויות המאוגדות, ואילו עתה אנו מוסרים לסך להתקין תקנות
בכל ענין הנוגע לפירוק מייגוד ערים. כגון הופכים אנו, על כן, את
הקעה על פיה.

הינו"ר נ.ח.מ.:
עוררתי כבר שאלה זו בפני שני היועצים
הטלפטיים, אולם כנראה שכן צריך שתהיה
הפרוצדורה.

סעיף 14 כולל אלה הדברים שחייבים
להופיע בכל צו, ואילו בסעיף 15 - אלה שאפשר להכניסם אם רוצים בכך,
וברור שבאם תקום התנגדות הרי דווקא לגבי טעיפלים אלה.

ההצעה אוסרת לכתוב בסעיף 17 של
החוק "דרך פירוק המייגוד, דרך צירופה של רשות מקומית ודרך פרישתה".
אולם נראה לי שיש מקום להכניס ענין זה של פירוק גם לסעיף 15.

ס. סנה :
הן מבחינת המוכן והן מבחינת מבנה החוק
יש להעמיד בקודה אחרי המלה "ביצוע".
אחרי עושה הדבר רושם כאילו נשכח מהו. יש אולי להעביר את שני
הסעיפים הקטנים למקום אחד, על כל פנים - אין מקום כאן. אני כשלעצמי
מציע להסתפק בסעיף קטן האוסר: "שר הפנים מסונה על ביצוע חוק זה
והוא ראוי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצוע".

מר הנגבי :
אין זה המקרה הראשון בו מטתיים
חוק בצורה זו, כי המדובר הוא במקרה
של טפק, ובמקרה כזה ראוי שר הפנים להתקין תקנות ולרבות... סעיפים
אלה אינם הכרחיים לביצוע החוק, אולם במקרה שימעורר הצורך בהם -
טוב יהיו ברורים ומפורטים.

ה צ ב ע ה

סעיף 17 בתוספת הסלה "דרך" בכל
מקום - נתקבל.

הסתייגות לחבר הכנסת סנה.

הוחלט להוסיף לסעיף 15 פיסקה
המדברת ב"פירוק האיגוד".

הישיבה נועלה בשעה 11.00